

Рейтинговий звіт MTRB 001-006 short

про оновлення кредитного рейтингу

Об'єкт рейтингування:	ВАТ «МОРСЬКИЙ ТРАНСПОРТНИЙ БАНК»
Тип рейтингу:	довгостроковий кредитний рейтинг за Національною рейтинговою шкалою
Дата визначення рейтингу:	29.05.2007 р.
Рейтингова дія:	підтвердження
Дата оновлення рейтингу:	12.06.2009 р.
Рівень кредитного рейтингу:	uaA
Прогноз рейтингу:	стабільний

Наданий у результаті рейтингового аналізу кредитний рейтинг визначено за Національною рейтинговою шкалою, на що вказують літери **ua** у позначці кредитного рейтингу. Національна рейтингова шкала дозволяє виміряти розподіл кредитного ризику в економіці України без урахування суверенного ризику та призначена для використання емітентами цінних паперів, позичальниками, фінансовими установами, посередниками та інвесторами на фінансовому ринку України.

Для проведення процедури оновлення кредитного рейтингу агентство «Кредит-Рейтинг» використовувало фінансову звітність ВАТ «МОРСЬКИЙ ТРАНСПОРТНИЙ БАНК» за 2004-2009 рр., а також внутрішню інформацію, надану Банком у ході рейтингового процесу.

Кредитний рейтинг ґрунтується на інформації, наданій самим об'єктом рейтингової оцінки, а також на іншій інформації, що є в розпорядженні рейтингового агентства та вважається надійною. Було проаналізовано інформацію стосовно усіх істотних аспектів діяльності банку. Дані балансу та звіту про фінансові результати наведено у Додатках до цього рейтингового звіту.

Визначення поточного рейтингу

Позичальник або окремих борговий інструмент з рейтингом uaA характеризується ВИСОКОЮ кредитоспроможністю порівняно з іншими українськими позичальниками або борговими інструментами. Рівень кредитоспроможності чутливий до впливу несприятливих комерційних, фінансових та економічних умов.

Знаки «+» та «-» позначають проміжні категорії (рівні) рейтингу відносно основних категорій (рівнів).

Стабільний прогноз вказує на відсутність на поточний момент передумов для зміни рейтингу протягом року.

Рейтинг надійності банківських вкладів (депозитів) «5» – найвища надійність. Банк надійний, мінімально чутливий до впливу несприятливих комерційних, фінансових та економічних факторів. Ймовірність виникнення проблем із своєчасним поверненням вкладу дуже низька.

Рейтингова історія

Історію кредитного рейтингу ВАТ «МОРСЬКИЙ ТРАНСПОРТНИЙ БАНК» наведено в таблиці нижче.

Дата	29.05.2007	21.06.2007	15.11.2007	27.05.2008	02.12.2008	12.06.2009
Рівень рейтингу	uaBBB-	uaBBB+	uaBBB+	uaBBB+	uaBBB+	uaA
Прогноз	стабільний	стабільний	стабільний	позитивний	позитивний	стабільний
Рейтингова дія	визначення	підвищення	підтвердження	підтвердження зі зміною прогнозу	підтвердження	підвищення зі зміною прогнозу

Історія рейтингу надійності банківських вкладів (депозитів) ВАТ «МОРСЬКИЙ ТРАНСПОРТНИЙ БАНК» наведено в таблиці нижче.

Дата	24.02.2009	25.03.2009	30.04.2009	28.05.2009
Рівень рейтингу	5	5	5	5
Рейтингова дія	визначення	підтвердження	підтвердження	підтвердження

Рівень кредитного рейтингу ВАТ «МОРСЬКИЙ ТРАНСПОРТНИЙ БАНК» підтримується:

- можливістю Банку утримувати конкурентні позиції на фінансовому ринку за рахунок підтримки з боку основного акціонера (великого кіпрського банку «Marfin Popular Bank Public Co Ltd»);
- покращенням показників капіталізації та консервативною політикою резервування;
- збалансованістю активів та пасивів за строками до погашення;
- достатньою прибутковістю від основної діяльності.

Рівень кредитного рейтингу ВАТ «МОРСЬКИЙ ТРАНСПОРТНИЙ БАНК» обмежується:

- концентрацією кредитного портфеля за основними позичальниками, що може негативно вплинути на ліквідність та капіталізацію Банку;
- зростанням концентрації ресурсної бази за основними кредиторами, що обмежує фінансову гнучкість Банку та посилює ризик ліквідності;
- необхідністю оптимізації бізнес-процесів та удосконалення системи управління ризиками у зв'язку зі зростанням масштабів діяльності Банку;
- посиленням впливу зовнішніх чинників на фінансовий ринок та зниженням ділової активності у окремих секторах економіки, а також значним обсягом кредитів, наданих в іноземній валюті, що призводить до погіршення платоспроможності позичальників та негативно впливає на фінансові показники Банку.

Основні фінансові показники

Показник	01.01.05	01.01.06	01.01.07	01.01.08	01.04.08	01.07.08	01.10.08	01.01.09	01.04.09
Активи, млн. грн.	671,04	1 051,02	1 219,30	1 451,92	1 758,84	2 481,15	2 675,35	3 779,03	3 778,85
Кредитно-інвестиційний портфель, скоригований на суму резервів, млн. грн.	467,51	817,53	1 014,18	1 163,19	1 489,44	2 167,22	2 356,53	3 264,91	3 036,10
Кошти клієнтів, млн. грн.	367,91	672,54	898,29	1 175,03	1 248,77	1 312,58	1 251,66	1 274,50	1 361,01
Власний капітал, млн. грн.	118,56	136,38	134,07	137,41	140,18	148,78	164,17	518,38	518,53
Доходи, млн. грн.	108,23	121,85	156,47	201,82	51,23	145,07	253,60	521,31	154,57
Витрати, млн. грн.	106,49	104,04	151,12	199,72	48,20	132,81	226,26	494,84	154,29
Прибуток до сплати податку, млн. грн.	6,35	23,77	11,57	8,43	4,53	15,26	32,81	35,29	1,78
Чистий прибуток, млн. грн.	1,74	17,81	5,35	2,10	3,03	12,26	27,34	26,47	0,28
Доходність активів, %	0,26	1,69	0,44	0,14	-	-	-	0,70	-
Доходність капіталу, %	1,47	13,06	3,99	1,53	-	-	-	5,11	-

Резюме

Відкрите акціонерне товариство «МОРСЬКИЙ ТРАНСПОРТНИЙ БАНК» зареєстровано НБУ у листопаді 1993 року. За профілем діяльності Банк є універсальною кредитно-фінансовою установою.

За ренкінгом НБУ на 01.04.2009 р. ВАТ «МОРСЬКИЙ ТРАНСПОРТНИЙ БАНК» перебував у III групі і посідав 41 місце серед 182 банків України. Питома вага активів Банку у банківській системі складає 0,434%.

Основним власником ВАТ «МОРСЬКИЙ ТРАНСПОРТНИЙ БАНК», що володіє Банком через «ПОНТАДЕЛ ЛІМІТЕД» та «РОССТОК Ю.К. ЛІМІТЕД», є кіпрський банк «Marfin Popular Bank Public Co Ltd».

Регіональна мережа ВАТ «МОРСЬКИЙ ТРАНСПОРТНИЙ БАНК», що станом на 01.04.2009 р. складається з 8 філій та 77 відділень, охоплює лише декілька південних та східних областей України, а відділення значною мірою сконцентровані в Одеському регіоні, де розташовано Головний офіс. З кінця 2008 року Банком було закрито декілька нерентабельних відділень, збитковість яких зумовлена, здебільшого, складною макроекономічною ситуацією, погіршенням якості обслуговування кредитів та зменшенням ділової активності. Втім до кінця 2009 року планується відкриття ще двох відділень, у тому числі і в новому для Банку Донецькому регіоні.

ВАТ «МОРСЬКИЙ ТРАНСПОРТНИЙ БАНК» як універсальна фінансова установа обслуговує і приватних, і корпоративних клієнтів. Клієнтами Банку є підприємства різних галузей економіки, зокрема організації транспорту та зв'язку, морської галузі. Загальна кількість клієнтів Банку становить близько 100 тис. осіб. Така численна база досягається, насамперед, завдяки пасивним операціям, зокрема розрахунково-касовому обслуговуванню підприємств та операціям з картковими рахунками (зарплатні проекти). З кінця 2008 року у Банку, як і взагалі по системі, спостерігалось значне зменшення кількості клієнтів-фізичних осіб за вкладними операціями, що зумовлено недовірою населення до банківської системи. У I півріччі 2009 року темп зменшення обсягів вкладів помітно уповільнився, проте ця тенденція має нестійкий характер через нестабільну економічну ситуацію в країні.

Картковий бізнес ВАТ «МОРСЬКИЙ ТРАНСПОРТНИЙ БАНК» є добре розвинутим в межах Одеського регіону, що дозволяє залучати значну кількість організацій на обслуговування за зарплатними проектами. Надалі Банк планує активно розвивати цей бізнес через переорієнтацію на міжнародні платіжні системи та впроваджуючи карткові кредитні продукти (наразі основна маса карток припадає на локальну платіжну систему).

ВАТ «МОРСЬКИЙ ТРАНСПОРТНИЙ БАНК» є учасником багатьох судових справ, насамперед, як позивач щодо стягнення проблемної кредитної заборгованості. Також Банк виступає відповідачем за декількома крупними позовами. Слід

відмітити загальне зростання кількості судових процесів за проблемними позиками через погіршення економічної ситуації. В ході перевірки Банку ДПІ протягом аналізованого періоду було виявлено порушення податкового законодавства.

Наприкінці 2008 року балансовий капітал Банку збільшився за рахунок статутного капіталу на 280 млн. грн. та емісійних різниць – 65 млн. грн. Таким чином, покращилась структура капіталу: коефіцієнт фондової капіталізації станом на 01.04.2009 р. склав 64,5% (на 01.10.2008 р. – 25,7%); коефіцієнт захищеності капіталу – 16,1%. Відповідно і збільшився рівень забезпечення кредитно-інвестиційних ризиків, що особливо важливо на фоні загального погіршення якості обслуговування позичальниками зобов'язань та девальвації гривні.

Основою ресурсної бази ВАТ «МОРСЬКИЙ ТРАНСПОРТНИЙ БАНК» виступають кошти, що залучені від материнського банку. Питома вага клієнтських коштів з жовтня 2008 року зменшилась з 50% до 42% на 01.04.2009 р., що відбулось, здебільшого, за рахунок переоцінки валютних коштів залучених від акціонера. Також через складну макроекономічну ситуацію та в результаті недовіри до банківського сектору у ВАТ «МОРСЬКИЙ ТРАНСПОРТНИЙ БАНК», як і по всій системі, спостерігався відтік клієнтських коштів, втім цей процес не мав масштабного характеру і не вплинув на ліквідність Банку.

Більшу плинність мали кошти приватних клієнтів, що зменшило частку вкладів населення у депозитному портфелі на користь юридичних осіб. Таким чином, помітно погіршилась диверсифікація клієнтських коштів за основними вкладниками: так, питома вага депозитів 10 найбільших вкладників у портфелі строкових вкладів склала 51,2% станом на 01.04.2009 р., проти 40% на 01.10.2008 р.

Характерною особливістю депозитного портфеля Банку залишається наявність значної частки коштів на поточних рахунках, що є додатковим дешевим ресурсом для короткострокового кредитування. Банк контролює потенційний ризик ліквідності, пов'язаний з відтоком цих волатильних коштів, підтримуючи високоліквідні активи в достатньому обсязі.

Протягом аналізованого періоду ВАТ «МОРСЬКИЙ ТРАНСПОРТНИЙ БАНК» дотримувалося всіх економічних нормативів НБУ. Збільшення акціонерного капіталу у листопаді 2008 року суттєво покращило практично всі обов'язкові нормативи. Значення нормативів ліквідності перебувають на високому рівні.

В аналізованому періоді – з жовтня 2008 року по квітень 2009 року – спостерігалось суттєве зниження ділової активності, зменшення і практично припинення кредитування всіх сегментів ринку. Такий стан є характерним для всієї банківської системи України.

Основною складовою активів ВАТ «МОРСЬКИЙ ТРАНСПОРТНИЙ БАНК» є клієнтський кредитний портфель, частка якого через призупинення кредитування дещо зменшилась. Обсяг портфеля цінних паперів незначний. На українському міжбанківському ринку Банк укладає, здебільшого, угоди типу SWAP, за якими розміщує гривневі ресурси.

Питома вага високоліквідних активів Банку суттєво зросла за останні два квартали (з 8,6% станом на 01.10.2008 р. до 17,4% на 01.04.2009 р.), що зумовлено мобілізацією вільних коштів від погашених кредитів, які не спрямовуються в нові позики через несприятливу кон'юнктуру. Наразі близько 3/4 високоліквідних активів представлені коштами на коррахунку в НБУ та іноземних банках. Окрім того, Банк розміщує кошти у цінні папери, емітовані НБУ. Таким чином, відповідність активів та пасивів за строками до погашення є доброю. Банк має позитивний кумулятивний розрив ліквідності до 1 року.

ВАТ «МОРСЬКИЙ ТРАНСПОРТНИЙ БАНК» є універсальною фінансовою установою, втім Банк більш орієнтований на кредитування корпоративного бізнесу (65% клієнтського кредитного портфеля). За цільовим спрямуванням у кредитному портфелі переважають кредити у поточну діяльність, частка іпотеки в портфелі фізичних осіб складає близько 30%. Більшість кредитів є короткостроковими та видані в іноземній валюті, що є потенційним джерелом втрат, оскільки суттєве зростання курсу ускладнило обслуговування таких кредитів для більшості позичальників.

Концентрація клієнтського кредитного портфеля Банку за основними позичальниками після збільшення капіталу значно зменшилась, проте залишається суттєвою – так, станом на 01.04.2009 р. на 20 найбільших контрагентів припадало 33% клієнтського кредитного портфеля, або 238% капіталу I рівня (проти 680% до капіталу I рівня на 01.10.2008 р.).

У структурі забезпечення за кредитними операціями¹ переважає забезпечення у вигляді нерухомого майна – 64% станом на 01.04.2009 р.; дорогоцінні метали та рухоме майно складають 13% від отриманого забезпечення; майнові права на грошові депозити – 8%. З кінця 2008 року як забезпечення ВАТ «МОРСЬКИЙ ТРАНСПОРТНИЙ БАНК» почало використовувати безумовні гарантії материнського банку – понад 240 млн. грн. Частка незабезпеченої заборгованості (чистий кредитний ризик) становить 29%.

Протягом аналізованого періоду платоспроможність багатьох клієнтів значно погіршилась, що відобразилось у зростанні обсягів проблемної заборгованості, проте частка прострочених кредитів у клієнтському кредитному портфелі Банку наразі є задовільною – 3,73% на 01.04.2009 р. Через збільшення обсягів негативно класифікованих активів з кінця 2008 року помітно збільшився розмір відрахувань до резервів для відшкодувань можливих збитків: створені резерви із значним запасом покривають прострочену заборгованість.

Але в умовах зниження ділової активності, девальвації гривні та зменшення реальних доходів населення можливе подальше погіршення якості активів Банку. Слід також зазначити, що поточні показники якості активів можуть не відображати характер ризику, притаманний портфелю, оскільки в багатьох випадках ведеться реструктуризація заборгованості.

¹ згідно з формою статистичної звітності НБУ №604

За підсумками 2008 року ВАТ «МОРСЬКИЙ ТРАНСПОРТНИЙ БАНК» отримало чистий прибуток у сумі 26,5 млн. грн., що у 13 разів більше, ніж за 2007 рік. За січень-березень 2009 року прибуток склав лише 0,28 млн. грн.

Низькі показники рентабельності Банку зумовлені, насамперед, формуванням значного обсягу резервів. Процентна маржа та ефективність діяльності перебувають на високому рівні, насамперед, завдяки наявності дешевих ресурсів від материнського банку та значних залишків на рахунках до запитання. Надалі, за умов погіршення якості активів фінансовий результат Банку може бути від'ємним за рахунок витрат на формування резерву та збільшення адміністративних витрат на розвиток.

Стратегія ВАТ «МОРСЬКИЙ ТРАНСПОРТНИЙ БАНК» передбачає його системний розвиток як універсального банку. Наявність в акціонера – провідного кіпрського банку – багатого досвіду на міжнародному фінансовому ринку дає змогу Банку впроваджувати складні та ефективні бізнес-процеси та отримувати фінансову підтримку.

Важка макроекономічна ситуація в Україні та світі вплинула на поведінку всіх суб'єктів фінансового ринку, зокрема, стратегія подальшого розвитку є більш поміркованою та стриманою. Втім більш фінансово стабільні установи намагаються використати цей час на посилення власних позицій на ринку за рахунок виходу з нього більш слабких гравців. Саме така модель поведінки закладена в основу стратегії ВАТ «МОРСЬКИЙ ТРАНСПОРТНИЙ БАНК».

Збільшення кредитного портфеля Банку забезпечуватиметься за рахунок кредитування як господарського, так і приватного секторів. Корпоративний бізнес буде спрямовано одночасно на суб'єктів великого, малого та середнього бізнесу. Ключовими напрямками індивідуального бізнесу будуть іпотека, автокредитування, кредитування через платіжні картки. При цьому будуть висуватися більш жорсткі умови щодо якості кредитних операцій. У ресурсній базі Банк спиратиметься, передусім, на кошти материнського банку, а також намагатиметься розширювати клієнтську базу за рахунок вкладів населення та залучення клієнтів від проблемних банків (розрахункове обслуговування юридичних осіб, депозитарні операції).

Серед основних стратегічних цілей також виділяються удосконалення системи ризик-менеджменту, оптимізація бізнес-процесів та впровадження нових ІТ-технологій (система «Клієнт-Банк»).

Географія присутності ВАТ «МОРСЬКИЙ ТРАНСПОРТНИЙ БАНК» буде охоплювати переважно південні та східні регіони, Київську область. В інших регіонах Банк буде представлений точками продажу лише в обласних центрах.

Висновок

За результатами аналізу кредитний рейтинг ВАТ «МОРСЬКИЙ ТРАНСПОРТНИЙ БАНК» підвищено до рівня uaA, прогноз змінено на «стабільний». Рейтинг надійності банківських вкладів (депозитів) підтверджено на рівні «5».

Генеральний директор

С. А. Дубко

Начальник відділу рейтингів фінансових установ

А.М. Коноплястий

Старший фінансовий аналітик відділу рейтингів фінансових установ

А.М. Мовчан

Додатки

Дані балансу ВАТ «МОРСЬКИЙ ТРАНСПОРТНИЙ БАНК», млн. грн.

Назва статті	01.01.2005	01.01.2006	01.01.2007	01.01.2008	01.04.2008	01.07.2008	01.10.2008	01.01.2009	01.04.2009
Готівкові кошти, банківські метали та залишки в НБУ	128,33	134,10	119,95	120,45	152,26	160,61	218,54	213,05	255,04
Казначейські та інші цінні папери (НБУ)	20,02	0,02	2,45	2,46	2,51	2,51	0,01	115,00	77,00
Кошти в інших банках	113,75	240,55	189,34	236,02	150,69	256,80	111,82	255,47	398,35
Кредити клієнтам	415,07	666,23	918,43	1 104,54	1 457,53	2 079,56	2 388,00	3 381,02	3 275,25
Цінні папери	23,14	22,87	15,83	13,96	13,65	13,02	13,33	10,84	3,75
Довгострокові вкладення	50,32	53,64	63,65	68,95	68,05	71,62	72,66	88,08	88,10
Нараховані доходи	1,98	5,68	3,13	2,15	3,12	5,67	6,27	17,08	37,68
Резерви	-86,75	-78,19	-100,50	-108,10	-103,88	-126,29	-144,94	-321,46	-392,56
Інші активи	5,20	6,12	7,01	11,50	14,91	17,66	9,65	19,95	36,24
Разом активів	671,04	1 051,02	1 219,30	1 451,92	1 758,84	2 481,15	2 675,35	3 779,03	3 778,85
Заборгованість перед НБУ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Кошти банків	165,25	206,72	156,97	100,04	315,19	678,85	918,23	1 879,76	1 784,21
Кошти бюджету та позабюджетних фондів	0,00	1,50	0,00	0,00	0,00	2,59	4,32	0,00	0,04
Кошти суб'єктів господарювання	260,06	443,54	568,03	680,60	717,88	761,53	696,98	727,86	866,39
Кошти фізичних осіб	107,86	227,50	330,26	494,43	530,89	548,45	550,36	546,64	494,58
Кредити, що отримані від міжнародних та інших фінансових організацій	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Боргові цінні папери	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Субординований борг	9,55	9,09	9,09	9,09	9,09	8,73	8,75	13,86	13,86
Нараховані витрати	0,25	3,03	6,39	8,62	10,05	14,08	23,79	53,14	54,19
Інші зобов'язання	9,53	23,27	14,48	21,73	35,56	318,13	308,76	39,39	47,05
Разом зобов'язань	552,48	914,64	1 085,23	1 314,51	1 618,66	2 332,37	2 511,18	3 260,65	3 260,32
Сплачений статутний капітал	50,00	50,00	50,00	50,00	50,00	50,00	50,00	330,00	330,00
Загальні резерви, емісійні різниці та інші фонди банку	40,13	41,87	59,68	57,37	57,37	59,88	59,88	126,07	126,07
Результат минулих років	0,00	0,04	0,41	0,41	2,51	0,00	0,00	0,00	26,47
Результати переоцінки	26,70	26,66	18,63	27,53	27,27	26,64	26,95	35,84	35,70
Фінансовий результат поточного року	1,74	17,81	5,35	2,10	3,03	12,26	27,34	26,47	0,28
Всього власний капітал	118,56	136,38	134,07	137,41	140,18	148,78	164,17	518,38	518,53

Дані звіту про фінансові результати ВАТ «МОРСЬКИЙ ТРАНСПОРТНИЙ БАНК», млн. грн.

Назва статті	01.01.2005	01.01.2006	01.01.2007	01.01.2008	01.04.2008	01.07.2008	01.10.2008	01.01.2009	01.04.2009
Процентні доходи	66,12	73,52	106,51	137,39	42,74	100,63	178,60	282,67	125,61
Комісійні доходи	35,72	35,43	41,98	52,83	16,84	39,25	64,00	83,19	24,42
Результат від торговельних операцій	5,24	3,01	6,42	10,07	-8,82	4,17	9,44	153,33	4,02
Інші операційні доходи	1,08	9,48	0,97	1,44	0,35	0,86	1,37	1,86	0,50
Інші доходи	0,07	0,40	0,59	0,10	0,02	0,05	0,08	0,15	0,02
Повернення списаних активів	0,00	0,00	0,00	0,00	0,11	0,11	0,12	0,12	0,00
Непередбачені доходи	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Всього доходів	108,23	121,85	156,47	201,82	51,23	145,07	253,60	521,31	154,57
Процентні витрати	28,86	27,74	41,19	57,40	15,96	36,22	63,61	97,54	38,57
Комісійні витрати	2,94	1,76	2,42	4,00	1,68	4,26	7,90	10,58	2,98
Інші операційні витрати	20,85	20,50	21,73	23,25	5,84	12,67	20,96	30,22	11,02
Загальні адміністративні витрати	34,02	44,74	65,53	90,91	26,88	58,30	91,60	128,44	33,72
Відрахування в резерви	15,21	3,34	14,03	17,84	-3,65	18,35	36,72	219,25	66,50
Непередбачені витрати	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Податок на прибуток	4,62	5,95	6,21	6,32	1,50	3,00	5,47	8,82	1,50
Всього витрат	106,49	104,04	151,12	199,72	48,20	132,81	226,26	494,84	154,29
Фінансовий результат поточного року	1,74	17,81	5,35	2,10	3,03	12,26	27,34	26,47	0,28